

2016-09-01

Energimarknadsinspektionen

Gaia

Kassaflöden och kreditrisk kopplat till Ei:s uppdrag att ta fram en modell för fakturering.

I juni 2015 fick Energimarknadsinspektionen (Ei) och Svenska kraftnät i uppdrag av regeringen att jobba vidare med frågan om att införa en tjänstehubb. I Ei:s uppdrag ingår att utarbeta förslag som innebär att det införs en elhandlarcentrisk modell.

För Ei handlar uppdraget om att ta fram förslag till regeländringar som krävs för att införa en så kallad tjänstehubb. I Svenska kraftnäts uppdrag ingår att utveckla och driva en tjänstehubb, för den svenska elmarknaden.

Ett av delprojekten i Ei:s regeringsuppdrag tjänstehubb är att föreslå en modell för fakturering. Som ett första steg har Sweco tagit fram en analys av faktureringsmodeller. Analysen presenterades på ett seminarium i mars 2016.

Nästa steg är att analysera frågan om kassaflöden och kreditrisk kopplat till de olika faktureringsmodellerna. Uppdraget gick till Gaia som i sin analys bland annat har samarbetat med Ei:s referensgrupp i en workshop i maj 2016. Gaia presenterar resultatet av sin analys på Ei:s seminarium den 29 september 2016.

Gaia har redan tidigare genomfört en sådan analys på uppdrag av Ei. Oberoende Elhandlare (OE) vill mot den bakgrunden redan nu redovisa sina synpunkter i denna fråga. Vi har redan tidigare klargjort att vi förordar en lösning, där nätbolagen ses som underleverantörer till elhandelsbolagen. Det innebär att elnäten sänder en faktura till respektive elhandlare och att ett faktureringsunderlag per anläggning överförs till elhandlaren för att möjliggöra att elhandlaren samfakturerar kunden.

1. Garantileverantör

Införandet av en elhandlarcentrisk modell innebär att det inte längre kommer att finnas ett behov av en anvisningsleverantör. Kunder som flyttar kommer behöva teckna ett elavtal för att få el och de kommer vända sig till valfri elhandlare. Det innebär att tillsvidarepriserna successivt kommer att försvinna då kunder som flyttar inte längre hamnar på ett tillsvidarepris.

Nya avtalsformer som "kontantkortsel" kommer utvecklas när vi inför timvismätning. Det blir ett stort segment med låg risk för elhandlarna vilket gör att det bör finnas flera aktörer för kunderna att välja på. Det gör att flertalet kunder med betalningsanmärkningar också kommer kunna hitta ett fördelaktigt elavtal istället för att som idag hänvisas till dyra tillsvidareavtal. OE identifierar dock ett behov av en **garantileverantör** för det fall en kund blir avstängd av elhandlaren. Vi förordar därför att Svenska Kraftnät får i uppdrag att göra en central upphandling av en garantileverantör, på samma sätt som de idag upphandlar effektreserven. En garantileverantör behövs även i det fall en elhandlare kommer på obestånd och kundernas elleverans från elleverantören stoppas. Kunderna kan då överföras till garantileverantören.

2. Betalningar och kreditrisker mellan elnät och elhandlare

OE har arbetat med frågan om att hantera den förändrade kreditrisk för elnäten som uppstår när man inför den elhandlarcentriska modellen. OE:s bedömning är att risken för elnäten är mycket liten. Det finns redan idag incitament för oseriösa elhandlare genom ansvaret för att ta in energiskatten. Det avser betydligt större belopp, men vi har under de 15 år som gått sedan avregleringen, inte sett några fall där elhandlare satt det i system att skjuta på inbetalningarna av energiskatten. Det är därför inte motiverat med någon komplicerad lösning som fördyrar elen för kunderna eller skapar nya konkurrenshinder för elhandlare.

För att hantera frågan föreslår vi därför en lösning som tydliggör risken att en "oseriös" elhandlare kan förlora alla sina kunder. Det görs genom att införandet av elhandlarlicens och att Ei har en möjlighet att stänga av elhandlare som inte följer Ei:s regelverk, exempelvis avseende betalningar av elnätsavgifterna. Det blir ett incitament för elhandlarna och deras styrelser att försäkra sig om att bolagen har tillräcklig likviditet att hantera betalningarna till elnäten enligt regelverket.

OE föreslår därför att det införs en **elhandlarlicens** för att ge Ei en möjlighet att stänga av elhandlare som inte följer regelverket. En elhandlarlicens är även bra för att få en trygg och säker elmarknad med det de nya krav på processer som det ökade informationsutbytet kräver och för att kunna ta bort systemet med anvisningsleverantörer. I en elhandlarlicens ingår:

- Krav på att det föreskrivna protokollet och regelverket används vid informationsutbytet
- Avstängning av elhandlare vid underlåtelse att betala nätavgifterna, eller om man inte följer regelverket trots upprepade varningar.
- Att överlåta sina kunder till garantileverantören i det fall man förlorar sin elhandlarlicens

3. Betalningstiden för elnätsavgifterna

Vid Gaia:s seminarium i maj 2016 diskuterades hur man skulle utforma en betalningsmodell som var neutral så att varken elbolag eller nätbolag skulle missgynnas. Workhopen hamnade på att elhandelsbolagen ska betala nätbolagen inom intervallet 35- 40 dagar. OE anser att detta förslag är rimligt.

Alla fakturor betalas dock inte på förfallodagen och en liten del betalas aldrig utan blir kundförluster för elhandelsbolagen. Idag utgörs kundförlusterna av el och energiskatt och kommer efter införandet av elhandlarcentrisk modell även att omfatta elnätsavgifter. Antalet kWh som blir kundförluster uppgår enligt OE:s expertgrupps beräkningar till 0,3%. OE:s förslag är att elhandelsbolagen får göra ett avdrag med 0,3% när de betalar avgifterna till elnätsbolagen.

4. Alla kunder ska omfattas

OE anser att de största fördelarna för kunderna och aktörerna uppnås om alla kunder, privat personer som företag, omfattas den elhandlarcentriska modellen. Då skapas en process för fakturering vilket gör det effektivt för både elnät och elhandlare. Det är först när en aktör kan ta bort en process helt som vi når full effekt av effektiviseringen. Det blir enkelt att förstå för kunderna när alla omfattas.

5. Ersättning till elhandlare för övertagande av fakturering och kundtjänst

Med den elhandlarcentriska modellen så övertar elhandlarna de kostnader som elnäten har idag för fakturering och kundtjänst. Det innebär ökade kostnader för elhandlarna och initialt stora investeringar i IT system och nya processer och lägre kostnader för elnätsföretagen. Det visar Swecos utredning om val av faktureringsmodell från i mars 2016.

OE:s expertgrupp har beräknat kostnaderna för fakturaproduktion, utskick, inbetalningsavgifter och reskontrahantering till 8-10 kr/faktura. Kostnaderna för kundtjänst beräknas till 5-7 kr/faktura. Dessa kostnader har idag både elnätsföretag och elhandlare. Och de försvinner i princip helt för elnätsföretagen.

Merkostnaden för elhandlarna att även fakturera elnätsavgifterna består främst av systemkostnader och det ökade informationsutbytet och beräknas till 5 kr/faktura. Kundtjänstkostnaden beräknas minska med hälften när den samordnas, men elnätsfrågor ska hanteras av elhandelsföretagen. Det gör att OE föreslår att en ersättning på 9 kr/faktura (5kr faktura och 4 kr för kundtjänst) reduceras från elnätsavgiften före betalning till elnäten. Det innebär att elnäten får sänkta kostnader 4-8 kr/faktura och elhandlarna får tackning för kostnadsökningarna. OE föreslår att ersättningen ska utgå under de fem första åren efter införandet av elhandlarcentrisk modell, därefter ska elhandlarna ha genomfört tillräckliga effektiviseringar och skrivit av sina systeminvesteringar för den elhandlarcentriska modellen. Det innebär att endast ersättningen för kundtjänst finns kvar fr.o.m. år 6.

För Oberoende Elhandlare

Johan Öhnell

Bo Lindörn

